

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Rundskriv

Veiledning om utkontraktering

RUNDSKRIV:

7/2021

DATO:

21.12.2021

RUNDSKRIVET GJELDER FOR:

Alle foretak under tilsyn

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

Innhold

1	Innledning	3
2	Vurderinger som må gjennomføres før utkontraktering	4
3	Om utkontraktering	5
4	Begrensninger i hvilke oppgaver som kan utkontrakteres	7
4.1	Omfang	7
4.2	Arten	8
4.2.1	Kjerneoppgaver	8
4.2.2	Kontrollfunksjoner og kontrolloppgaver som tilligger slike funksjoner	8
4.2.3	Oppgaver etter hvitvaskingsloven	9
4.3	Informasjonshåndtering	9
5	Vurdering av oppdragstaker	9
6	Utkontrakteringsavtalen	10
7	Finanstilsynsloven § 4c	12
7.1	Samlet oversikt over avtaler om utkontraktering	12
7.2	Meldeplikt etter finanstilsynsloven § 4c	13
7.2.1	Utkontrakteringsavtaler som gjelder oppgaver knyttet til kontrollfunksjoner	13
7.2.2	IKT-virksomhet	14
7.2.3	Enkelte utkontrakteringsavtaler i forsikringsforetak	14
7.2.4	Endringer i utkontrakteringsavtaler	15
7.3	Nærmere om meldinger etter finanstilsynsloven § 4c og Finanstilsynets behandling	15
7.4	Foretak unntatt fra meldeplikten etter finanstilsynsloven § 4c	16
7.5	Finanstilsynets myndighet ved utkontraktering	17
8	Risikostyring og internkontroll	17
8.1	Styrets og daglig leders ansvar	17
8.2	Retningslinjer og rutiner for utkontraktering	18
8.3	Foretakets egen kapasitet og kompetanse	19
8.4	Foretakets beredskapsplaner	20

1 Innledning

Tilnærmet alle foretak under tilsyn av Finanstilsynet har inngått avtaler som innebærer at de har utkontraktert deler av virksomheten. Dette rundskrivet gir veiledning om hva som regnes som utkontraktering, begrensninger i adgangen til å utkontraktere og hvordan foretak under tilsyn må identifisere, vurdere og håndtere risikoen knyttet til utkontraktering. Rundskrivet omtaler også finanstilsynsloven § 4c om utkontraktering og meldeplikt til Finanstilsynet.

Foretakets ansvar overfor kunder, offentlige myndigheter og andre endres ikke som følge av utkontrakteringen. Ansvar forblir i foretaket, uavhengig av hva som følger av avtalen mellom foretaket og den som påtar seg å utføre oppdraget («oppdragstaker»).

De ulike temaene i rundskrivet omtales på et overordnet nivå. Sektorregelverket kan gi mer detaljerte regler og fastsette plikter utover det som er omtalt i rundskrivet. Finanstilsynet forutsetter at alle foretak har god kunnskap om hvilke krav som følger av aktuelt sektorregelverk.

De europeiske tilsynsmyndighetene EBA, EIOPA og ESMA har fastsatt retningslinjer som omhandler utkontraktering.¹ Finanstilsynet forutsetter at foretakene har god kunnskap om hvilke krav som følger av retningslinjene som gjelder for dem, og om Finanstilsynets tilsynsarbeid rettet mot den aktuelle sektoren. I forvaltningen av det aktuelle sektorregelverket vil Finanstilsynet også legge vekt på retningslinjer som fastsettes av andre EU-organer og internasjonale organisasjoner.

Dette rundskrivet erstatter Finanstilsynets tidligere veiledning om utkontraktering i rundskriv 3/2020. Veiledningen er endret som følge av ny forskrift om unntak fra meldeplikt ved utkontraktering av virksomhet (meldepliktforskriften som utfyller foretakenes plikter etter finanstilsynsloven § 4c). Den nye forskriften trer i kraft 1. januar 2022 og endrer blant annet hvilke utkontrakteringsavtaler som skal meldes, hva meldingene skal inneholde og hvilke foretak som er unntatt fra meldeplikten. Meldeplikten for foretak som ikke tidligere hadde meldeplikt etter finanstilsynsloven med forskrift, gjelder avtaler inngått etter at forskriften trådte i kraft. Forskriften klargjør videre plikten for alle foretak under tilsyn til å ha en oppdatert oversikt over alle utkontrakteringsavtaler, uavhengig av når avtalene er inngått. Forskriften erstatter den tidligere meldepliktforskriften.²

¹ EBA (den europeiske banktilsynsmyndigheten):

<https://www.finanstilsynet.no/regelverk/eba-retningslinjer/eba-retningslinjer/>

EIOPA (den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og tjenestepensjon):

<https://www.finanstilsynet.no/regelverk/eiopa-retningslinjer/eiopa-retningslinjer/>

ESMA (den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten):

<https://www.finanstilsynet.no/regelverk/esma-retningslinjer/esma-retningslinjer/>

² Forskrift 5. juni 2015 nr. 613 om unntak fra meldeplikt ved utkontraktering, som oppheves:

<https://lovdata.no/forskrift/2015-06-05-613>

2 Vurderinger som må gjennomføres før utkontraktering

Før avtale om utkontraktering inngås, må foretaket vurdere om det er begrensninger i adgangen til å utkontraktere de aktuelle oppgavene, se punkt 4.

Foretaket må også vurdere hvilke risikoer utkontraktingen av de enkelte oppgavene vil innebære for foretakets virksomhet. Det gjelder selv om utkontrakting er et tiltak for å redusere foretakets risiko. Vurderingen skal inkludere:

- en konkretisering av de ulike risikoene,
- sannsynligheten for at de aktuelle hendelsene inntreffer, og
- hvilke konsekvenser det i så fall vil kunne ha for foretakets virksomhet.

Foretakets vurdering må også inkludere muligheten til å terminere avtalen uten at det skaper vesentlige forstyrrelser i virksomheten, og på en måte som sikrer oppfyllelsen av lovkrav og forpliktelsene overfor kundene. I denne forbindelse må følgende muligheter vurderes:

- flytting av utkontrakterte funksjoner og data til alternative tilbydere
- ta oppgaven tilbake i foretaket, herunder tilgang til kapasitet og kompetanse
- eventuelle andre tiltak som sikrer kontinuerlig leveranse av virksomhet som er utkontraktert

Dersom den samme oppdragstakeren utfører mange oppgaver på vegne av foretaket, må foretakets vurdering inkludere sårbarheter knyttet til dette. Foretaket må påse at det er rettslig adgang til å terminere avtalen.

Basert på risikovurderingen må foretaket beslutte om, og hvilke risikoreduserende tiltak som skal iverksettes. En forsvarlig vurdering av oppdragstaker og innholdet av utkontrakteringsavtalen er viktige risikoreduserende tiltak. Dette er nærmere redegjort for i punkt 5 og 6.

Foretaket må påse at meldeplikten til Finanstilsynet etter finanstilsynsloven § 4c og sektorregelverket overholdes, se punkt 7.

Utkontrakting og meldeplikt må være forankret i og følges opp gjennom foretakets etablerte styrings- og kontrollsystemer, se punkt 8 om håndtering av risiko knyttet til utkontrakting.

Omfanget av risikovurderinger og risikoreduserende tiltak vil variere avhengig av arten, omfanget av og kompleksiteten i foretakets virksomhet, og hvilken betydning de utkontrakterte oppgavene har for foretakets virksomhet. Risikovurderingene må dokumenteres.

3 Om utkontraktering

Det er utkontraktering når et foretak velger å la en annen juridisk enhet (oppdragstaker) utføre oppgaver på vegne av foretaket. Dette gjelder også når foretaket er i samme konsern eller konsernlignende gruppe som oppdragstaker. Med konsernlignende grupper menes for eksempel grupper som nevnt i finansforetaksloven § 1-4 annet ledd, revisjonsnettverk og franchiseavtaler som innebærer at franchisetaker har utkontraktert oppgaver til franchisegiver.

Hvor viktig oppgaven(e) er for foretakets virksomhet eller omfanget av oppgaven(e), er ikke av betydning for om en avtale innebærer utkontraktering, men det kan ha betydning for *hvilke regler* som gjelder. Det kan for eksempel være regler som begrenser adgangen til å utkontraktere, stiller krav til hva foretaket særskilt må vurdere og angir om inngåelse av avtalen utløser meldeplikt til Finanstilsynet. Også retningslinjer fastsatt av EU kan angi hva som skal anses som utkontraktering.

I det følgende gis det eksempler på hva som er utkontraktering og hva som ikke er det, basert på spørsmål Finanstilsynet har mottatt. Eksempelene må ses i sammenheng med begrensningene for utkontraktering som omtales i punkt 4.

a) IKT-virksomhet

- Kjøp av programvare som installeres på foretakets egen server og som driftes av foretaket selv, innebærer ikke utkontraktering av IKT-virksomhet. Ved bruk av slik programvare drifter, behandler og oppbevarer foretaket selv sine data.
- Hvis foretaket har programvare på egen server, men setter bort driften av serveren til en oppdragstaker, innebærer dette utkontraktering av IKT-virksomhet.
- Avtale om rett til bruk av programvare, plattform og/eller infrastruktur (IKT-systemer og -tjenester) som driftes av oppdragstaker på oppdragstakerens servere, anses som utkontraktering av foretakets IKT-virksomhet. Som eksempler på dette nevnes:
 - a. IaaS (Infrastructure as a Service)
 - b. PaaS (Platform as a Service)
 - c. SaaS (Software as a Service)
 Bruk av IaaS, PaaS eller SaaS innebærer at foretaket også utkontrakterer driften, behandlingen og/eller oppbevaringen av data som registreres i forbindelse med bruken av slike programvarer og tjenester.

b) Mottak av kundemidler

En avtale der foretaket gir en oppdragstaker i oppdrag å motta kundemidler på foretakets vegne, er avtale om utkontraktering. At depotmottaker oppbevarer midler på vegne av fond og forvalter, er ikke utkontraktering.

c) Markedsføring og salg

- En bank som benytter låneagenter som ledd i markedsføringen eller salg av lån, har utkontraktert virksomhet til agenten. Det samme gjelder når et forsikringsforetak benytter seg av forsikringsagenter.
- Lån som kommer i stand mellom en bank og en kunde fordi kunden har benyttet en finansmegler (mellommann), innebærer ikke utkontraktering fra banken til finansmegleren. Det samme gjelder avtale om forsikring mellom et

forsikringsforetak og en kunde som har kommet i stand gjennom et forsikringsmeglingsforetak.

- Lån som har kommet i stand med et foretak fordi kunden har vært i kontakt med en *finansrådgiver*, innebærer ikke utkontraktering fra foretaket til finansrådgiveren.
- En forvalter av alternative investeringsfond som benytter oppdragstakere til å markedsføre alternative investeringsfond, har utkontraktet markedsføringen.
- Et foretaks kjøp av tjenester knyttet til planlegging av salgskampanjer er ikke utkontraktering.

d) Internrevisjon

Avtale om at en oppdragstaker skal ivareta hele eller deler av foretakets internrevisjon, er utkontraktering. Kjøp av enkelte tjenester for å få belyst eller bekreftet konkrete spørsmål, er ikke utkontraktering.

e) Ivaretagelse av enkeltoppdrag/forholdet til kunder

- Det er utkontraktering når inkassoforetak benytter en oppdragstaker til å følge opp skyldnere per telefon i forbindelse med inndrivning av krav.
- Det er utkontraktering når forsikringsforetak benytter en oppdragstaker til å gjennomføre skadeoppgjør. Avtale om kjøp av håndverkertjenester for skadeutbedring er ikke utkontraktering.
- Det er utkontraktering dersom et revisjonsforetak benytter en oppdragstaker til oppgaver som er nødvendige for å oppfylle revisorlovens eller revisjonsstandardenes krav til revisjonsutførelsen. Dette gjelder for eksempel utarbeiding av analyser, konsultasjoner, varetelling, innhenting av bankbrev og andre eksterne bekreftelser eventuell oppdragskontroll før signering av revisjonsberetning m.m. Tilsvarende gjelder for regnskapsførerselskaper.

f) Bruk av oppdragstaker til utføring av følgende administrative eller driftsrelaterte oppgaver er utkontraktering:

- Bruk av eksternt regnskapsfører for hele eller deler av regnskapsføringen.
- Bruk av oppdragstaker til inndrivning av fordringer.
- Bruk av oppdragstaker til produksjon og utsendelse av fakturaer.
- Bruk av oppdragstaker til mottak og behandling av kundeforhøvelser, for eksempel et callsenter.
- Bruk av oppdragstaker til utsendelse av informasjon til foretakets kunder eller skyldnere.

g) Kjøp av blant annet følgende tjenester er ikke utkontraktering:

- Bankenes bruk av sikkerhetsselskaper for fysisk frakt av penger til og fra banken eller bankens representanter.
- Bruk av generelle risikovurderinger, standard retningslinjer m.m. utarbeidet av bransjeforeninger eller andre aktører.
- Kjøp av vaktmester-, renholds- og kantinetjenester.

h) Advokattjenester m.m.

Kjøp av juridiske tjenester i forbindelse med tvisteløsninger og generell juridisk rådgivning er ikke utkontraktering. Det samme gjelder bruk av revisorer eller andre til å granske et konkret forhold i foretakets virksomhet.

- i) Bruk av vikarer
Avtale med et vikarbyrå om at det skal stilles en eller flere personer til rådighet for midlertidig å tre inn i bestemte stillinger i foretaket, er ikke utkontraktering. Tilsvarende gjelder annen midlertidig innleie av personer for å utføre oppgaver som normalt gjøres av foretakets ansatte. Adgangen til å leie inn arbeidskraft kan være begrenset innenfor de ulike tilsynsområdene og må skje i samsvar med arbeidsmiljøloven.

Også der en avtale regulerer kjøp av tjeneste(r) eller innleie av arbeidskraft, må foretaket håndtere risikoene forsvarlig. Dette innebærer blant annet at risikoene må identifiseres, vurderes og kontrolleres. Både valg av avtalepart og innholdet i avtalen vil være av betydning for risikoen. Veiledningen i punkt 5 og 6 vil derfor også være relevant for disse tilfellene.

4 Begrensninger i hvilke oppgaver som kan utkontrakteres

Foretaket må selv fastsette strategier og overordnede retningslinjer for risikostyring og internkontroll, herunder foretakets risikoprofil og risikorammer (der sistnevnte er aktuelt), se punkt 8.1.

Foretaket kan bare utkontraktere virksomhet dersom det anses som forsvarlig. Dette forutsetter blant annet at oppdragstaker har kompetanse og ressurser som oppdraget krever, se punkt 5. Foretaket må selv ha kapasitet og kompetanse til å sikre nødvendig styring og kontroll med utkontraktert virksomhet, se punkt 8.3. I tillegg må foretaket sikre at Finanstilsynet kan føre tilsyn med utkontraktert virksomhet.

Selv om en oppgave ikke kan utkontrakteres, kan foretaket normalt utkontraktere IKT-virksomhet som understøtter gjennomføringen av den aktuelle oppgaven. Bruk av IKT-løsninger reguleres av IKT-forskriften, som også inneholder bestemmelser om utkontraktering.³

4.1 Omfang

Begrensninger knyttet til omfanget av utkontraktingen kan følge direkte av lovgivningen, for eksempel slik som i finansforetaksloven. Begrensninger kan også følge av Finanstilsynets praksis.

Utgangspunktet er at foretak som driver konsesjonspliktig virksomhet, selv skal yte tjenestene som krever konsesjon. Foretak kan ikke utkontraktere oppgaver i et omfang som gjør at foretaket selv ikke har tilstrekkelige ressurser til å følge opp og eventuelt avvikle utkontrakteringsavtaler, og sikre kontinuitet dersom oppgavene må tas tilbake, se punkt 8.3. Et foretak kan uansett ikke utkontraktere konsesjonspliktig virksomhet i et omfang som innebærer at foretaket fremstår som et «tomt skall». Hvor mye av virksomheten som kan utkontrakteres, avhenger av en konkret vurdering.

³ Forskrift om bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi: <https://lovdata.no/forskrift/2003-05-21-630>

4.2 Arten

En oppgave kan være av så stor betydning for den operasjonelle virksomheten at utkontraktering, etter en samlet vurdering, ikke kan anses som forsvarlig. Dette må vurderes konkret, og kravet til foretakets vurderinger skjerpes jo større betydning de utkontrakterte oppgavene har for foretakets virksomhet. Sektorregelverket kan ha ulik regulering av hvilke oppgaver som kan utkontrakteres.

4.2.1 Kjerneoppgaver

Finansforetak kan ikke utkontraktere kjerneoppgaver. I forsikringsforetak er fastsettelse av rammer for å styre foretakets forsikringsrisiko en kjerneoppgave. Dette omfatter blant annet rammene for forsikringsprodukter og typer forsikringsrisiko og fastsettelse av premienivå og kvantitative grenser for tegning av forsikringsrisiko. Utkontraktering av oppgaver som gir oppdragstaker fullmakter knyttet til utforming og/eller prising av forsikringsprodukter eller fullmakter til å utøve skjønn i aksept av risiko på vegne av forsikringsforetaket, vil kunne anses som utkontraktering av kjerneoppgaver. En bank kan ikke utkontraktere rentefastsettelsen eller fastsettelse av grunnlaget for innvilgelse av kreditt. For øvrig beror det på en konkret vurdering hva som anses som kjerneoppgaver.

For pensjonskasser er det i forsikringsvirksomhetsloven § 2-3 gitt videre adgang til utkontraktering enn det som gjelder for finansforetak for øvrig.

Finansforetak kan ikke utkontraktere kredittvurderinger og kredittbeslutninger. Dette er likevel ikke til hinder for at det kan innhentes kredittopplysninger fra eksterne eller at det benyttes eksternt utviklede systemer for kredittanalyser. Det sentrale er at finansforetaket selv må ha kompetanse til å forstå risikoen og til å foreta kredittvurderingen og den endelige kredittbeslutningen.

4.2.2 Kontrollfunksjoner og kontrolloppgaver som tilligger slike funksjoner

Internrevisjonsfunksjonen kan utkontrakteres, men ikke til foretakets valgte revisor.

Kontrollfunksjonene med ansvar for risikostyring og etterlevelse er sentrale i foretakenes virksomhetsstyring. Det samme gjelder aktuarfunksjonen i forsikringsforetak. Det er viktig at utføring av oppgaver som tilligger disse funksjonene, er tett integrert i foretakets system for styring og kontroll. Både type kontrolloppgaver som utkontrakteres og omfanget av utkontrakterte oppgaver, vil være avgjørende i en konkret vurdering av om oppgavene samlet sett blir ivarettatt på en forsvarlig måte. Selv om foretaket utkontrakterer kontrolloppgaver som hører under en kontrollfunksjon, skal det likevel utpekes en medarbeider i foretaket som er ansvarlig for funksjonen. Vedkommende må følge opp oppdragstaker og påse at oppgavene blir utført i henhold til oppdragsavtalen. For banker er dette omtalt i EBAs «Guidelines on internal governance» (GL2021/05) punkt 170⁴ og for forsikringsforetak i EIOPAs «Guidelines on system of governance» (EIOPA-BoS-14/253) Guideline 14, punkt 1.47.⁵ For verdipapirforetak er utkontraktering av kontrolloppgaver omtalt nærmere i Finanstilsynets rundskriv 5/2015.⁶

⁴ [EBA/GL/2021/05: Draft Guidelines on internal governance under Directive 2013/36/EU](#)

⁵ https://www.eiopa.europa.eu/content/guidelines-system-governance_en

⁶ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2015/kontrollfunksjonen-compliancefunksjonen-i-verdipapirforetak/>

For mindre foretak kan utkontraktering av kontrolloppgaver være nødvendig for å oppnå tilstrekkelig uavhengighet fra den operasjonelle virksomheten. For eksempel må en revisor som driver alene, utkontraktere de sykliske kontrollene som inngår som ledd i kvalitetsstyringssystemet eller pliktig oppdragskontroll før signering av revisjonsberetning der dette er aktuelt. Dersom det ikke er andre enn daglig leder som kan ivareta kontrollfunksjonen, må oppdragstaker også rapportere til styret, i tillegg til å rapportere til daglig leder som ansvarlig for kontrollfunksjonen.

4.2.3 Oppgaver etter hvitvaskingsloven

Kundetiltak etter hvitvaskingsloven kan utkontrakteres innenfor det hvitvaskingsloven § 23 åpner for. Utkontraktering av oppgaver etter hvitvaskingsloven er omtalt i Finanstilsynets generelle veiledning til hvitvaskingsloven i rundskriv 8/2019⁷ og i andre rundskriv henholdsvis på eiendomsmeglingsområdet (11/2019)⁸, revisjonsområdet (14/2019)⁹ og regnskapsførerområdet (15/2019)¹⁰.

4.3 Informasjonshåndtering

Lovbestemt taushetsplikt eller plikter knyttet til informasjonshåndtering er normalt ikke til hinder for at foretaket kan utkontraktere oppgaver som innebærer at oppdragstaker får tilgang til slik informasjon. Se nærmere om dette i Finanstilsynets veiledning om taushetsplikt (rundskriv 3/2019).¹¹ Foretaket har plikt til å iverksette risikoreduserende tiltak som hindrer at informasjon kommer på avveie eller misbrukes, for eksempel ved bruk av taushetserklæringer. Særskilte krav til å beskytte informasjon kan følge av annet regelverk, for eksempel krav om databehandleravtale. Foretakets vurdering av oppdragstakeren og regulering og oppfølging av informasjonshåndteringen i avtalen er viktige bidrag for å hindre at informasjon kommer på avveie, jf. henholdsvis punkt 5 og 6.

5 Vurdering av oppdragstaker

Før en eventuell utkontraktering må foretaket vurdere oppdragstaker og også underleverandør(er) der dette er aktuelt. Følgende forhold vil kunne være av betydning:

- a) Har oppdragstaker nødvendig tillatelse der dette kreves?
- b) Er det et forhold mellom oppdragstaker og foretaket som gjør at det kan oppstå interessekonflikter?
- c) Har oppdragstaker tilstrekkelig kapasitet, kompetanse og erfaring til å utføre oppgavene på en forsvarlig måte innenfor den lovgivningen som gjelder for foretaket som utkontrakterer? Dette gjelder også oppgaver som foretaket i egne

⁷ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2019/veileder-til-hvitvaskingsloven/>

⁸ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2019/Veiledning-til-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket-i-eiendomsmeglingsvirksomhet/>

⁹ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2019/veiledning-om-revisorers-og-revisjonsselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket/>

¹⁰ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2019/veiledning-om-regnskapsforeres-og-regnskapsforerselskapers-etterlevelse-av-hvitvaskingsregelverket/>

¹¹ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2019/veiledning-om-taushetsplikt/>

beredskapsplaner har forutsatt at skal ivaretas av oppdragstaker, og oppgaver som må utføres av oppdragstaker dersom kriseløsninger må iverksettes.

- d) Har oppdragstaker etablert et tilfredsstillende system for risikostyring og internkontroll?
- e) Er oppdragstaker sertifisert, og hvilke kontroller ligger i så fall ligger til grunn for den aktuelle sertifiseringen?
- f) Har oppdragstaker tilstrekkelig finansiell styrke til å kunne håndtere problemer som måtte oppstå i oppdragstakers virksomhet?
- g) Hvor er oppdragstaker lokalisert, og hvor vil oppgavene bli utført?
Dette kan være av betydning for blant annet:
 - risikoen for at personopplysninger og annen taushetsbelagt informasjon blir misbrukt eller kommer på avveie
 - hvilken lovgivning og hvilket kontroll- og rettshåndhevelsesregime som gjelder for oppdragstaker og oppdragstakers virksomhet
 - foretakets og Finanstilsynets mulighet til å gjennomføre fysisk kontroll
- h) Har oppdragstaker et godt renommé?
- i) Har foretaket eierstyring eller annen overordnet styringsrett over oppdragstaker som gir mulighet til å påvirke oppdragstakers atferd utover det som følger av avtalen?
- j) Har foretakets styre en reell mulighet til å ivareta sitt ansvar for at virksomheten drives forsvarlig ved utkontraktering til morforetak, foretak med samme eier eller lignende?
- k) Følger oppdragstaker prinsipper for god foretaksstyring, og opptrer oppdragstaker på en måte som er i samsvar med foretakets verdier og etiske retningslinjer?
Vurderingskriterier kan for eksempel være oppdragstakers forhold til internasjonale standarder for menneskerettigheter og FNs bærekraftsmål, som arbeidsforhold, miljøbeskyttelse m.m.

Hvilke nærmere undersøkelser foretaket bør gjøre av oppdragstaker, og underleverandører der dette er aktuelt, avhenger av avtalens betydning for foretakets virksomhet og renommé. Kravet til foretakets vurderinger av oppdragstaker og eventuelle underleverandører skjerpes hvis de utkontrakterte oppgavene er virksomhetskritiske eller på annen måte av stor betydning for foretakets virksomhet.

6 Utkontrakteringsavtalen

Utkontrakteringsavtalen må gi foretaket de rettighetene som er nødvendige for at utkontrakteringen skal anses som forsvarlig. Avtalen må blant annet sikre at utkontraktert virksomhet til enhver tid drives i samsvar med det regelverket som gjelder for foretaket og foretakets virksomhet, og at Finanstilsynet kan føre tilsyn.

Krav til innholdet i avtalen kan følge av sektorregelverket og av mer tverrgående regulering, som for eksempel risikostyringsforskriften § 5¹², IKT-forskriften § 12¹³, CRR/CRD IV-forskriften § 36, niende ledd¹⁴ og Solvens II-forskriften § 53, første ledd¹⁵, jf. EØS-

¹² <https://lovdata.no/forskrift/2008-09-22-1080>

¹³ <https://lovdata.no/forskrift/2003-05-21-630>

¹⁴ <https://lovdata.no/forskrift/2014-08-22-1097>

¹⁵ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-08-25-999>

forpliktelser som tilsvarer forordning (EU) 2015/35 om utfylling av Solvens II-direktivet artikkel 274, punkt 4.

Avtale om utkontraktering skal være skriftlig og minst inneholde:

- a) Entydig identifikasjon av kontraktspartene (organisasjonsnummer eller lignende).
- b) Klar beskrivelse av hva oppdraget går ut på, herunder spesifisering av leveransen med kvalitetsmål.
- c) Avtaleperiode og oppsigelsestid.
- d) Særlig rett for foretaket til å bringe avtalen til opphør.
- e) Foretakets rett til å kontrollere utførelsen av oppgaven(e).
- f) Foretakets rett til å kreve informasjon eller rapportering, i det formatet som er nødvendig, for at foretaket skal kunne følge opp utkontraktert virksomhet og for å kunne oppfylle foretakets egne rapporteringsplikter.
- g) Bestemmelse som sikrer foretaket en løpende kontroll med at oppdragstaker overholder taushetsplikten og at foretakets plikter etter personopplysningslovgivningen er oppfylt.
- h) Rett for Finanstilsynet til å få tilgang til alle opplysninger som anses nødvendige som ledd i tilsynet med foretaket, og til å føre tilsyn med utkontraktert virksomhet uten begrensninger.
- i) Forbud mot videreutkontraktering, med mindre oppdragstaker skal ha en slik rett, se bokstav o)–r).

I tillegg må foretaket vurdere om det er behov for å regulere følgende forhold:

- j) Særlige krav til oppdragstakers organisering, soliditet, eierskap, forsikringsdekning, garantistillelse m.m., og hva som i så fall skal gjelde dersom det oppstår endringer i disse forutsetningene. Det kan for eksempel kreves forutgående samtykke eller plikt til å varsle foretaket med eventuelle frister for varslings.
- k) Lovvalg og hvor en tvist skal avgjøres (hvilket land).
- l) Plikt for oppdragstaker til å samarbeide med relevante myndigheter i en beredskapssituasjon når dette er et krav i sektorregelverket.
- m) Klar beskrivelse av partenes plikter ved opphør av avtalen, herunder oppdragstakers forpliktelser til å bistå i avviklingsfasen. For eksempel en plikt for oppdragstaker til å bidra til å sikre og overføre data til foretaket eller en annen mottaker som foretaket bestemmer, og i det formatet foretaket ber om.
- n) At oppdragstaker er forpliktet til å ivareta oppgavene som foretaket har forutsatt i fastsettelsen av egne beredskapsplaner, herunder plikt for oppdragstaker til å medvirke til å iverksette kriseløsninger.

Bestemmelser om videreutkontraktering fra oppdragstaker:

Dersom oppdragstaker skal ha rett til å utkontraktere oppgaver videre til andre (benytte underleverandører i ett eller flere ledd), må det følge av avtale mellom foretaket og oppdragstaker. I så fall må foretaket alltid:

- o) Vurdere om det skal fastsettes begrensninger for hvem som kan være underleverandør(er), om foretakets samtykke skal være nødvendig m.m.
- p) Sikre at både foretaket og Finanstilsynet har de samme rettighetene overfor underleverandør som overfor oppdragstaker.
- q) Klargjøre oppdragstakers ansvar for å sikre at underleverandører overholder taushetsplikten og at foretakets plikter etter personopplysningslovgivningen oppfylles.

- r) Sikre at egen meldeplikt overfor Finanstilsynet kan overholdes i situasjoner der endringer i underleverandørsituasjonen er meldepliktige. Varslingsfrister må settes slik at foretaket kan melde fra til Finanstilsynet i rett tid.

Kravet til foretakets vurdering av avtalen skjerpes hvis de utkontrakterte oppgavene er virksomhetskritiske eller på annen måte av stor betydning for foretakets virksomhet.

7 Finanstilsynsloven § 4c

Finanstilsynsloven § 4c gjelder ved utkontraktering fra foretak under tilsyn. Med hjemmel i finanstilsynsloven § 4c tredje ledd har Finanstilsynet fastsatt forskrift som utfyller lovbestemmelsen.¹⁶ Forskriften inneholder:

- krav til samlet oversikt over utkontrakteringsavtaler, se punkt 7.1
- hvilke avtaler som skal meldes, se punkt 7.2
- krav til meldingen, se punkt 7.3
- hvilke foretak som er unntatt fra meldeplikten, se punkt 7.4

7.1 Samlet oversikt over avtaler om utkontraktering

Alle foretak under tilsyn skal ha en oppdatert oversikt over avtaler om utkontraktering, jf. meldepliktforskriften § 1. Også sektorregelverket kan gi en slik plikt. Plikten til å ha en oversikt gjelder også foretak som er unntatt fra meldeplikt i henhold til meldepliktforskriften § 2. Oversikten skal omfatte alle avtaler som innebærer utkontraktering av virksomhet, også avtaler som ikke er meldepliktige til Finanstilsynet. En slik samlet og oppdatert oversikt er en nødvendig del av grunnlaget for foretakets egen risikovurdering, styring og kontroll av utkontraktert virksomhet, jf. omtalen av dette i punkt 2 og 8.

Hvilke opplysninger oversikten skal inneholde, følger av meldepliktforskriften § 1 gjennom henvisningen til § 4 første ledd. Dette innebærer at oversikten skal inneholde opplysninger om:

- a) navn og organisasjonsnummer på oppdragstaker
- b) virksomheten/oppgavene som utkontrakteres
- c) oppdragstaker driver virksomhet i Norge, i norsk selskap, i filial eller som grensekryssende virksomhet. Dersom oppdragstaker er etablert i utlandet, skal det også opplyses om hvilket land foretakets hovedkontor er etablert i.
- d) navn og organisasjonsnummer på underleverandører som oppdragstaker bruker ved utførelse av oppgaver på vegne av foretaket. Dersom underleverandør er etablert i utlandet, bes det opplyst om hvilket land.
- e) avtalens oppstarts- og opphørsdato, herunder opplysninger om rullerende avtaleperiode
- f) hvordan foretaket vil følge opp sitt ansvar for den utkontrakterte virksomheten, samt foretakets risikovurdering av utkontraktingen

¹⁶ <https://lovdata.no/forskrift/2021-09-15-2777>

Oversikten vil kunne bli etterspurt og benyttet av Finanstilsynet i tilsynsarbeidet. Finanstilsynets myndighet er omtalt nærmere i punkt 7.5.

7.2 Meldeplikt etter finanstilsynsloven § 4c

Finanstilsynsloven § 4c første ledd pålegger foretak meldeplikt til Finanstilsynet ved utkontraktering av virksomhet som er kritisk og viktig. Meldeplikten gjelder også for utkontraktering internt i konsern eller lignende. Noen foretak er unntatt fra meldeplikt, se meldepliktforskriften § 2 og punkt 7.4 under. Meldeplikten i finanstilsynsloven § 4c er begrunnet i tilsynsmessige behov og er avgrenset til «avtaler om utkontraktering av virksomhet som er kritisk eller viktig for foretaket», jf. meldepliktforskriften § 3.

Meldepliktforskriften § 3 innebærer at foretaket konkret må vurdere om en utkontrakteringsavtale gjelder oppgaver som gjør at den skal meldes til Finanstilsynet. På flere områder legger EU-direktivene og retningslinjene fra de europeiske tilsynsmyndighetene EBA¹⁷, EIOPA¹⁸ og ESMA¹⁹ opp til at foretakene skal identifisere hvilke deler av virksomheten som er kritisk eller viktig. Disse vurderingene vil være utgangspunkt også for spørsmålet om en utkontraktering som gjelder hele eller deler av slik virksomhet er meldepliktig. Den risikovurderingen foretaket uansett skal gjøre før og i forbindelse med avtaleinngåelsen, vil normalt gi et grunnlag også for å vurdere om det foreligger meldeplikt.

Finanstilsynet legger til grunn at oppgaver som er sentrale for styringen og kontrollen med virksomheten som hovedregel skal meldes. Foretaket kan likevel vektlegge omfanget av den utkontrakterte virksomheten i sin konkrete vurdering. Dersom utkontrakteringen gjelder et kortvarig enkeltoppdrag, kan det trekke i retning av at utkontrakteringen ikke er kritisk eller viktig. Hvis foretaket er i tvil om oppgaver som skal utkontrakteres er å anse som kritiske eller viktige, bør foretaket sende melding til Finanstilsynet.

Utkontraktering av administrative oppgaver som nevnt i punkt 3 bokstav f), vil normalt ikke være meldepliktig.

7.2.1 Utkontrakteringsavtaler som gjelder oppgaver knyttet til kontrollfunksjoner

For finansforetak legger Finanstilsynet til grunn at avtaler om utkontraktering av oppgaver knyttet til lovfastsatte kontrollfunksjoner med ansvar for risikostyring og etterlevelse som nevnt i punkt 4.2.2, og som kan utkontrakteres, er å anse som kritiske eller viktige for foretakets virksomhet. Det samme gjelder oppgaver knyttet til aktuarfunksjonen.

I verdipapirforetak vil utførelsen av deler av investeringstjenestevirksomheten, etterlevelseshjelpfunksjonen (compliancefunksjonen) eller risikostyringsfunksjonen normalt være eksempler på oppgaver som er kritiske eller viktige for foretaket.²⁰

Ovennevnte vurderinger kan legges til grunn også for øvrige meldepliktige foretak.

¹⁷ EBA/GL/2019/02: [EBA Guidelines on outsourcing arrangements](#)

¹⁸ EIOPA/GL/20/02: [EIOPA Guidelines on outsourcing to cloud service providers](#)

EIOPA/GL/14/253: [EIOPA Guidelines on System of Governance](#)

¹⁹ ESMA/GL: [ESMA Guidelines On outsourcing to cloud service providers](#)

²⁰ Se utfyllende regler om hva som utgjør en kritisk eller viktig operasjonell funksjon i delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/565 artikkel 30 til 32, som også angir ytterligere vilkår for slik utkontraktering og krav til innholdet i utkontrakteringsavtalen.

7.2.2 IKT-virksomhet

Det er meldeplikt for utkontrakteringsavtaler som gjelder IKT-systemer som er kritiske eller viktige for foretaket. For å vurdere om IKT-systemet er kritisk, må foretaket gjennomføre en konsekvensanalyse av hvilken betydning IKT-systemet har for foretakets virksomhet.

Den teknologiske utviklingen har medført at kompleksiteten og avhengighetene mellom ulike typer IKT-systemer har økt. Slike systemavhengigheter kan gjøre at en utkontrakteringsavtale knyttet til et IKT-system, som isolert sett ikke er kritisk eller viktig, likevel er meldepliktig fordi manglende eller mangelfull oppfyllelse fra oppdragstaker kan få ringvirkninger på systemer som er kritiske eller viktige. Slike forhold må inngå i konsekvensanalysen.

Finanstilsynet legger til grunn at konsekvensanalysen normalt vil vise at det er meldeplikt for utkontraktering av foretakets produksjons-, saks-, dokumentbehandlings-, informasjons- og sikkerhetssystemer. Det samme gjelder avtaler som innebærer utkontraktering av foretakenes selvbetjeningsløsninger og foretakenes autoriserings- og signeringsløsninger. Motsatt vil konsekvensanalysen normalt vise at det ikke er meldeplikt ved introduksjon av nye, mindre funksjonaliteter.

Når et foretak benytter IKT-systemer, som er fremforhandlet av flere foretak i fellesskap, må hvert enkelt foretak selv gjennomføre en konsekvensanalyse for å vurdere hvilken betydning tilslutningen til fellessystemet har i egen virksomhet. Er det kritisk eller viktig for foretakets IKT-virksomhet at fellesløsningen fungerer, så har foretaket meldeplikt. Som eksempel på slike IKT-systemer nevnes bankenes fellesoperasjonelle infrastruktur og IKT-systemer og løsninger som inngår i pensjonskontoregisteret som forsikringsforetak kan knytte seg til. Foretakenes konsekvensanalyser vil normalt vise at tilslutningen er meldepliktig.

7.2.3 Enkelte utkontrakteringsavtaler i forsikringsforetak

Basert på forvaltningspraksis antar Finanstilsynet at det kan være behov for en særlig omtale av meldeplikten på forsikringsområdet.

Utforming og prising av forsikringsprodukter

Utkontraktering av oppgaver knyttet til utforming og prising av forsikringsprodukter som ikke anses som kjerneoppgaver, se omtale i punkt 4.2.1, har direkte betydning for foretakets soliditet og er derfor meldepliktig. Meldeplikten gjelder også avtaler som gir forsikringsagentforetak fullmakt til å justere produktutformingen eller justere priser, også der fullmakten er begrenset til mindre justeringer.

Forsikringstegning

Avtale med en forsikringsformidler om salg av forsikringer til vanlige vilkår og priser vil normalt ikke være meldepliktig. Det samme gjelder avtaler med forsikringsformidler om utstedelser av forsikringsbevis eller innkreving av premier. Meldeplikt kan likevel inntre hvis forsikringstegningen i det vesentligste drives av en eller få forsikringsformidlere. Avtale som gir forsikringsformidleren fullmakt til å beslutte om en forsikringsrisiko skal aksepteres, er i utgangspunktet meldepliktig, med mindre omfanget av fullmakten er svært begrenset. Se punkt 4.2.1 om forbudet mot å utkontraktere kjerneoppgaver.

Skadebehandling

En avtale der oppdragstaker gis fullmakt til å ivareta forsikringsforetakets plikt til å bringe klarhet i om krav fra forsikringstaker eller sikret er dekningsberettiget, er ikke meldepliktig.

Dersom avtalen inkluderer fullmakt til å akseptere krav og foreta utbetalinger på vegne av forsikringsforetaket, er utgangspunktet at meldeplikt inntreer. En konkret vurdering kan tilsi at avtaler der fullmakten er begrenset til oppgjør av mindre krav basert på objektive konstaterbare fakta ikke er meldepliktige, i motsetning til skadeoppgjør som krever individuell utmåling.

7.2.4 Endringer i utkontrakteringsavtaler

Meldeplikten etter finanstilsynsloven § 4c første ledd gjelder også ved endringer i avtale om utkontraktering. Foretaket må derfor konkret vurdere om endringene i avtalen utløser meldeplikt til Finanstilsynet.

Dersom endringene gjelder en avtale som tidligere er meldt fordi den ble vurdert til å være kritisk eller viktig, må foretaket vurdere hvilken betydning endringen har for risikobildet. Dersom risikoen er tilnærmet uforandret, oppstår det ikke meldeplikt. Bytte av oppdragstaker skal alltid meldes. Også bytte av oppdragstakers underleverandør, dersom slik benyttes, kan utløse meldeplikt. Ved utkontraktering av IKT-virksomhet skal alltid bytte av underleverandør meldes. Foretaket skal også sende melding dersom en avtale ikke lenger anses som kritisk eller viktig.

Endringer i en utkontrakteringsavtale som ikke tidligere er meldt, kan bli meldepliktig dersom endringen gjør at avtalen blir kritisk eller viktig for foretaket. Dette kan skyldes at omfanget av utkontrakteringen utvides eller ved bytte av oppdragstaker eller sentrale underleverandør. Foretak som har avtaler som er kritiske eller viktige, men som ikke tidligere er meldt fordi foretaket ikke var underlagt meldeplikt, skal melde endringer i slike avtaler.

Se omtalen i punkt 7.3 om hvilke opplysninger meldinger om endring skal inneholde.

7.3 Nærmere om meldinger etter finanstilsynsloven § 4c og Finanstilsynets behandling

Frist for melding

Etter finanstilsynsloven § 4c første ledd skal melding gis minst 60 dager før iverksettelse av avtalen.

Meldingens innhold

Etter meldepliktforskriften § 4 skal meldingen inneholde opplysninger om:

- a) navn og organisasjonsnummer på oppdragstaker
- b) virksomheten/oppgavene som utkontrakteres
- c) oppdragstaker driver virksomhet i Norge, i norsk selskap, filial eller som grensekryssende virksomhet. Dersom oppdragstaker er etablert i utlandet, skal det også opplyses hvilket land foretakets hovedkontor er etablert i.
- d) navn og organisasjonsnummer på underleverandører som oppdragstaker bruker ved utførelse av oppgaver på vegne av foretaket. Dersom underleverandør er etablert i utlandet, bes det opplyst hvilket land.
- e) avtalens oppstarts- og opphørsdato, herunder opplysninger om rullerende avtaleperiode
- f) hvordan foretaket vil følge opp sitt ansvar for den utkontrakterte virksomheten, samt foretakets risikovurdering av utkontrakteringen

Melding om utkontraktering av IKT-virksomhet skal også inneholde:

- a) utkontrakteringsavtalen med vedlegg
- b) styremøteprotokollen hvor det fremgår at styret har behandlet utkontrakteringsavtalen og risikovurdering av avtalen

Bekrivelsen som skal gis i henhold til bokstav f), avhenger av hvilke oppgaver som utkontrakteres og omfanget av disse. Er utkontrakteringsavtalen av betydning for sentrale deler av foretakets konsesjonspliktige virksomhet, må meldingen inneholde en utfyllende beskrivelse av risikoene, eventuelle risikoreducerende tiltak og hvordan foretaket vil følge opp disse. Blant annet må vurderingen av oppdragstaker og eventuelt underleverandører fremkomme, og hvilke konsekvenser det vil ha for foretakets virksomhet dersom oppgavene ikke blir utført som forutsatt, eller avtalen på annen måte blir misligholdt.

Melding om endring i utkontrakteringsavtale som tidligere er meldt fordi den er ansett som kritisk eller viktig, skal inneholde en beskrivelse av endringene og hvordan endringene påvirker risikoen knyttet til oppgavene avtalen gjelder. I en melding om endring av oppdragstaker eller bytte av eventuell underleverandør, uten andre endringer av betydning, vil foretakets vurdering knyttet til den nye oppdragstakeren eller underleverandøren normalt være tilstrekkelig, jf. punkt 5.

Finanstilsynets behandling

Finanstilsynet kan etterspørre ytterligere opplysninger og dokumentasjon dersom tilsynet mener det er nødvendig. For eksempel kan foretaket bli bedt om å sende kopi av utkontrakteringsavtalen også ved utkontraktering av annet enn IKT-virksomhet.

Hvis foretaket ikke mottar en tilbakemelding fra Finanstilsynet, utover at meldingen er registrert innkommet, kan avtalen iverksettes 60 dager etter innsending av meldingen. Finanstilsynet kan på ethvert tidspunkt pålegge foretaket å avslutte oppdraget eller gjøre endringer, se nærmere under punkt 7.5. Tilsvarende gjelder for pålegg om retting etter sektorregelverket.

7.4 Foretak unntatt fra meldeplikten etter finanstilsynsloven § 4c

Meldepliktforordningen § 2 unntar følgende foretak fra meldeplikt etter finanstilsynsloven § 4c første ledd:

- a) forvaltningsselskap for verdipapirfond
- b) forvaltere av alternative investeringsfond
- c) regnskapsførerforetak
- d) revisjonsforetak
- e) eiendomsmeglingsforetak
- f) advokater som driver eiendomsmegling
- g) inkassoforetak
- h) låneformidlere
- i) forsikringsformidlere

Forvaltningsselskaper for verdipapirfond og forvaltere av alternative investeringsfond har likevel meldeplikt etter forordningen for utkontraktering som gjelder investeringstjenester.

Utkontraktering som gjelder både investeringstjenestevirksomhet og annen virksomhet, er i sin helhet omfattet av forskriften.

Foretak som er unntatt meldeplikt etter finanstilsynsloven § 4c, kan ha meldeplikt etter sektorregelverket. Meldeplikt kan også følge av foretakets konsesjonsvilkår eller særskilt vedtak. For eksempel har forvaltningsselskaper for verdipapirfond etter verdipapirfondloven med tilhørende forskrift meldeplikt for avtaler som gjelder kollektiv porteføljeforvaltning og administrasjon av verdipapirfond samt distribusjonsavtaler. AIF-forvaltere skal etter AIF-loven melde om avtaler som omfatter porteføljeforvaltning, risikostyring, administrasjon og markedsføring av alternative investeringsfond. Kravene til slike meldinger kan avvike fra det som følger av finanstilsynsloven § 4c første ledd, blant annet når det gjelder meldingens innhold og tidspunktet for når utkontrakteringsavtalen kan settes i verk.

7.5 Finanstilsynets myndighet ved utkontraktering

Med hjemmel i finanstilsynsloven § 4c annet ledd kan Finanstilsynet sette vilkår for utkontraktering, gi foretaket pålegg om ikke å iverksette en utkontrakteringsavtale eller gi pålegg om å avslutte oppdraget. Finanstilsynet kan blant annet gripe inn hvis utkontrakteringen innebærer at virksomheten ikke vil drives i samsvar med lovgivningen, eller at utkontraktering skjer i et omfang eller på en måte som ellers ikke kan anses som forsvarlig, eller dersom Finanstilsynets tilsyn vanskeliggjøres.

Finanstilsynsloven § 4c annet ledd gjelder for alle foretak under tilsyn og uavhengig av om utkontrakteringsavtalene er meldepliktige etter finanstilsynsloven § 4c første ledd eller etter sektorregelverket. Finanstilsynets myndighet etter bestemmelsen gjelder så lenge virksomheten er utkontraktert.

Også sektorregelverket gir Finanstilsynet myndighet til å gripe inn ved utkontraktering av virksomhet. For eksempel har Finanstilsynet myndighet etter finansforetaksloven til å avslutte eller endre kontrakter inngått av et finansforetak når det er nødvendig som ledd i krisehåndtering. I slike situasjoner har Finanstilsynet også myndighet til å pålegge finansforetaket å overlate oppgaver til en oppdragstaker.²¹

Finanstilsynet kan kreve at foretakene sender melding om utkontraktering på en bestemt måte, for eksempel i et fastsatt Altinn-skjema.²² Det kan også kreves at oversikten over samtlige utkontrakteringsavtaler oversendes i et bestemt format. Se [Melding om utkontraktering til Finanstilsynet \(KRT-1121\)](#)

8 Risikostyring og internkontroll

8.1 Styrets og daglig leders ansvar

Det prinsipielle spørsmålet om foretaket skal utkontraktere deler av virksomheten er en strategisk beslutning. Styrets ansvar for å sørge for forsvarlig organisering av foretakets virksomhet inkluderer også de delene av virksomheten som er utkontraktert. Dette innebærer

²¹ Finansforetaksloven §§ 20-33 og 20-34

²² På noen områder er slike skjemaer tatt i bruk.

at strategier og overordnede retningslinjer for risikostyring og internkontroll, herunder foretakets risikoprofil og risikorammer (der dette er aktuelt), må dekke utkontraktert virksomhet. Styret må fastsette prinsipper og overordnede retningslinjer for hvordan utkontraktering skal skje, og hvordan utkontraktert virksomhet skal følges opp og overvåkes.

I samsvar med prinsippene og retningslinjene styret har fastsatt, har daglig leder ansvar for å iverksette tiltak som sikrer styring og kontroll med utkontraktert virksomhet.

IKT-forskriften har krav om at avtaler om utkontraktering og endringer i slike avtaler skal behandles av styret. Dette gjelder alltid for utkontrakteringsavtaler som er kritiske eller viktige for foretaket. For andre utkontrakteringsavtaler legger Finanstilsynet til grunn at styret kan delegerere til administrasjonen i foretaket å vurdere og beslutte om det skal inngås avtaler om utkontraktering, innenfor det alminnelig selskapsrett åpner for. Dersom styret velger å ivareta sitt ansvar gjennom delegering, må det være klart hva fullmakten gjelder og hvordan og hvor ofte administrasjonen skal rapportere til styret om hvordan fullmakten er brukt. Finanstilsynet skal orienteres dersom en slik ordning etableres.

8.2 Retningslinjer og rutiner for utkontraktering

Foretaket må ha retningslinjer og rutiner som sikrer at foretaket har en samlet oversikt over alle avtaler om utkontraktering, at oversikten inneholder nødvendige opplysninger og vurderinger og at den oppdateres løpende, se nærmere omtale i punkt 7.1.

For å sikre at all utkontraktert virksomhet drives forsvarlig, må det etableres retningslinjer og rutiner for foretakets utkontraktering som skal ligge til grunn for den enkelte utkontrakteringsavtale. Retningslinjene og rutinene skal sikre at alle vurderinger som er nevnt i punkt 2 blir gjennomført, at grunnlaget for beslutningene er tilstrekkelig og at beslutningene blir tatt på riktig nivå i foretaket. Dette innebærer blant annet at retningslinjene og rutinene minst må omfatte:

- prosessen for å sikre en forsvarlig risikovurdering, herunder at utkontraktering av de aktuelle oppgavene er lovlig
- hvilke tiltak som skal gjennomføres for å sikre at utkontraktert virksomhet drives forsvarlig og lovlig, både på etableringstidspunktet og over tid
- overvåking av at retningslinjene og rutinene blir etterlevd, og hvordan eventuelle avvik skal håndteres

Det må fremkomme av retningslinjene og rutinene hvem (stilling/funksjon) som internt i foretaket har ansvaret for at de nødvendige risikovurderingene gjøres, for at de risikoreduserende tiltakene gjennomføres og for overvåkingen av at retningslinjene og rutinene etterleves. Retningslinjene og rutinene må sikre at sentrale beslutninger og grunnlaget for disse blir dokumentert.

Retningslinjene og rutinene må angi hvilke rapporterings-, oppfølgings- og kontrolltiltak som alltid skal vurderes, og hva vurderingskriteriene skal være. Kravet til innholdet i retningslinjene og rutinene avhenger av omfanget og kompleksiteten i oppgaver som er aktuelle for utkontraktering. For eksempel kan retningslinjene og rutinene angi at det for visse typer utkontrakteringsavtaler skal skje en regelmessig gjennomgang av oppdragstakers systemer, eventuelt i kombinasjon med løpende stikkprøver, og hvilken betydning det skal ha

i oppfølgingen av oppdragstaker at det avdekkes svakheter i rapporteringen til foretaket eller i oppdragsutførelsen.

Andre tiltak som må behandles i foretakets retningslinjer og rutiner, er plikten til å vurdere oppdragstaker (se punkt 5) og innholdet i utkontrakteringsavtalen (se punkt 6). For å sikre lovligheten av utkontrakteringen, må retningslinjene og rutinene omhandle meldeplikt til Finanstilsynet (se punkt 7.2 og 7.3). Også sektorregelverket kan inneholde krav til retningslinjer og rutiner knyttet til utkontraktering.

Retningslinjene og rutinene må være konkret tilpasset foretakets virksomhet og oppgavene som utkontrakteres. Dette innebærer at omfanget og kompleksiteten i retningslinjene og rutinene vil variere. Uansett må retningslinjene og rutinene jevnlig vurderes og endres ved behov.

Inngåelsen og oppfølgingen av den enkelte utkontrakteringsavtale må operasjonaliseres i samsvar med etablerte interne retningslinjer og rutiner, og integreres i foretakets system for risikostyring og internkontroll på linje med annen virksomhet i foretaket. Dette må være sikret før foretaket iverksetter avtalen om utkontraktering.

Unntaksvis kan det aksepteres at foretak med begrenset virksomhet og med få og lite komplekse utkontrakteringsavtaler, kan unnlate å fastsette skriftlige retningslinjer og rutiner for utkontraktering. Dette gjelder for eksempel regnskapsførerforetak eller revisjonsforetak der virksomheten drives av en person alene. Selv om foretaket ikke har skriftlige retningslinjer og rutiner for utkontraktering, må foretaket dokumentere en risikovurdering som minst dekker forholdene som er omtalt i denne veiledningen, og hvilke kontrolltiltak som er iverksatt. Der foretaket har flere enn én ansatt, må dokumentasjonen også vise hvem internt i foretaket som har ansvaret for å følge opp utkontrakteringsavtalen(e). Risikovurderingen må oppdateres jevnlig.

8.3 Foretakets egen kapasitet og kompetanse

For at virksomheten skal drives forsvarlig og innenfor kravene som følger av sektorregelverket og eventuelle konsesjonsvilkår, må foretaket ha kapasitet og kompetanse til å inngå, følge opp og avvikle utkontrakteringsavtaler.

Hvilken kapasitet og kompetanse som til enhver tid skal være i foretaket, må avgjøres konkret. Blant annet vil det være av betydning hvilken risiko eventuell mangel på egen kapasitet eller kompetanse innebærer for foretakets virksomhet. I enkelte tilfeller kan det være nødvendig for å sikre kompetanse og erfaring at også foretaket selv utfører samme type tjeneste som skal utkontrakteres. Dette gjelder for eksempel innenfor fondsforvaltning. For enkelte foretak har Finanstilsynet akseptert begrenset kapasitet og kompetanse. Dette gjelder for eksempel for egenforsikringsforetaks håndtering av utkontrakteringsavtale(r) med sin(e) forsikringstaker(e). I foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett og som er eid av en bank, har Finanstilsynet akseptert at foretaket i stor utstrekning kan støtte seg på eierbankens kapasitet og kompetanse.

Foretaket må også vurdere hvordan det skal sikres tilgang til nødvendig kapasitet og kompetanse for å sikre kontinuitet dersom foretaket må ta oppgaven tilbake.

8.4 Foretakets beredskapsplaner

Foretakets beredskapsplaner må omfatte utkontraktert virksomhet. Dette gjelder både planer som skal sikre at virksomheten drives i samsvar med plikter som følger av lov, og avtaler dersom det oppstår uønskede hendelser, og planer for å håndtere kriser, herunder eventuell restrukturering av foretaket eller av foretakets virksomhet.

Dersom foretaket inngår i et konsern eller en konsernlignende gruppering, kan foretaket, i utarbeidelsen av sin egen beredskapsplan, inkludere konsernets eller gruppens beredskapsplaner i den utstrekning disse planene dekker oppgaver som foretaket har utkontraktert.

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

POST@FINANSTILSYNET.NO

WWW.FINANSTILSYNET.NO